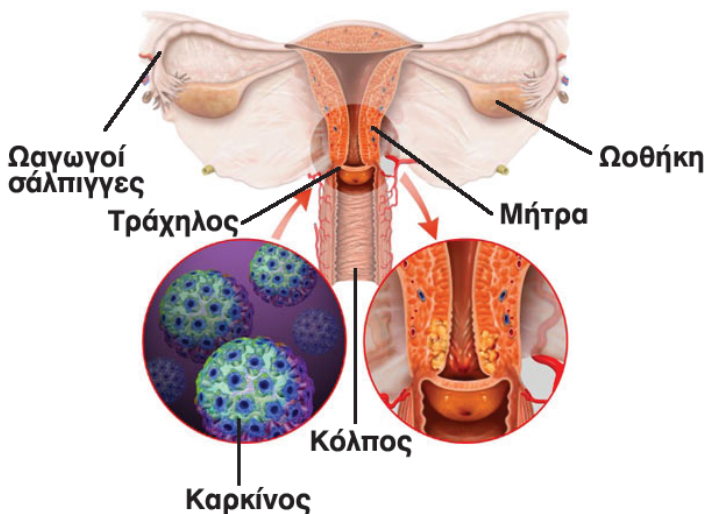

Ποια είναι η συχνότητα του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας;

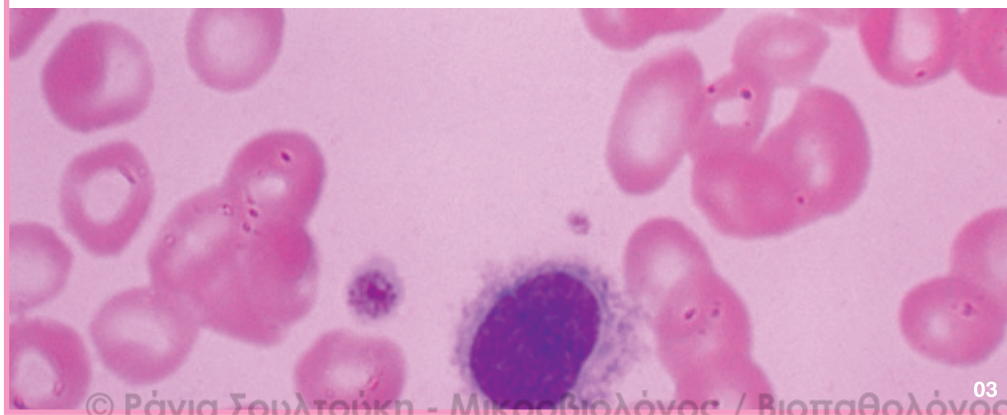
Ο καρκίνος του τραχήλου είναι γυναικολογικός καρκίνος. Αναπτύσσεται στον τράχηλο, δηλαδή στην περιοχή μεταξύ του κόλπου και της μήτρας.

Είναι ο 2ος συχνότερος καρκίνος στις γυναίκες παγκοσμίως.

Τι προκαλεί τον καρκίνο του τραχήλου;

Σήμερα γνωρίζουμε ότι ο ιός των κονδυλωμάτων HPV είναι παρών σε περισσότερο από το 99% των περιπτώσεων καρκίνου του τραχήλου. Αυτό σημαίνει ότι ο συγκεκριμένος καρκίνος δεν μπορεί ν' αναπτυχθεί αν υπάρχει απουσία λοίμωξης του τραχήλου της γυναίκας από συγκεκριμένους τύπους του HPV ιού.

Ποιος είναι ο ιός HPV;

Ο ιός HPV λέγεται διαφορετικά, ιός των ανθρώπινων θηλωμάτων ή κονδυλωμάτων. Είναι γνωστοί 110 τύποι του ιού. Κάθε ένας από αυτούς έχει ένα νούμερο και χωρίζονται σε τρεις ομάδες.

A. Υψηλής ογκογενετικής ικανότητας:

16, 18, 30, 31, 33, 35, 39, 45, 52, 53, 56, 58, 59, 66, 67, 68, 70.

B. Μεσαίας ογκογενετικής ικανότητας:

32, 40, 42, 43, 51, 54, 61, 62, 64, 69, 71, 72, 73, 77, 82, 83, 84, 86, 87.

Γ. Χαμηλής ογκογενετικής ικανότητας:

6, 11, 13, 44, 55, 74.

Οι τύποι 6, 11, 16 και 18 του ιού HPV είναι οι τέσσερις πιο συχνοί τύποι, που επηρεάζουν την υγεία της γυναίκας.

Δεν είναι ο μοναδικός ιός, που ευθύνεται για ανάπτυξη καρκίνου. Θυμίζουμε τον ιό της ηπατίτιδας Β, που ευθύνεται για το ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα.

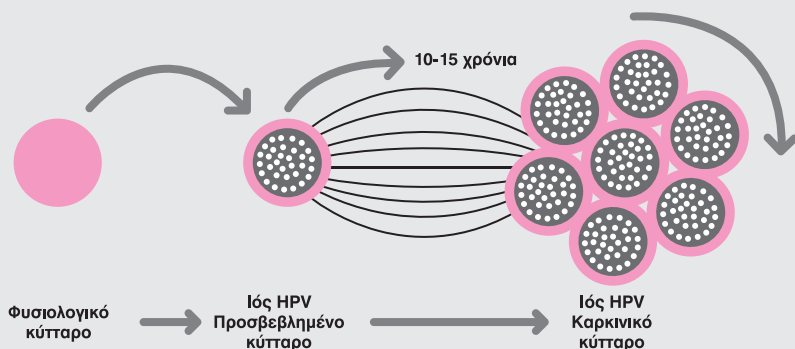
Πίνακας. Συσχέτιση τύπων HPV και νόσων που προκαλεί

Τύπος HPV	Ασθένεια
HPV 1-4, 7, 10, 26-29, 41, 48, 49, 57, 60, 63, 65	Μυρμηκίες του δέρματος (χέρια, πόδια)
HPV 2, 6, 11, 13, 16, 32	Θηλώματα στο ανώτερο αναπνευστικό σύστημα (μύτη, στόμα, λάρυγγας)
HPV 2, 6, 11, 16, 18, 30, 40-42, 44, 45, 54, 55, 61	Κονδυλώματα

Με ποιο τρόπο δρα ο ιός HPV;

Ο ιός HPV προκαλεί καρκίνο στον τράχηλο της μήτρας, μέσω της παραγωγής ειδικών πρωτεϊνών, οι οποίες εμποδίζουν την κανονική λειτουργία των κυττάρων του τραχήλου.

Ο καρκίνος του τραχήλου αναπτύσσεται αργά, περίπου 10-15 χρόνια μετά την αρχική λοίμωξη από τον ιό HPV και μόνο αν αυτή η λοίμωξη επιμένει όλα αυτά τα χρόνια. Η πλειοψηφία των HPV λοιμώξεων, υποχωρούν αυτόματα, χωρίς παρενέργειες, ιδιαίτερα σε γυναίκες νεαρής ηλικίας.

Όλα αρχίζουν με μια λοίμωξη από τον ιό HPV, την οποία δεν μπορεί να καταπολεμήσει ο οργανισμός. Ο ιός στη συνέχεια, θα προκαλέσει κάποιες αλλαγές στα τραχηλικά κύτταρα, οι οποίες στην αρχή δεν είναι σημαντικές, αλλά με το πέρασμα του χρόνου, χειροτερεύουν και σταδιακά καταλήγουν σε καρκίνο.

Πως μεταδίδεται ο ιός HPV;

Ο ιός HPV μεταδίδεται με τη σεξουαλική επαφή. Είναι ένας πολύ συνηθισμένος ιός. Μερικοί γιατροί πιστεύουν, ότι είναι τόσο συνηθισμένος, όσο και ο ιός του κοινού κρυολογήματος. Στις Η.Π.Α. κάθε χρόνο, προσβάλλονται πάνω από 6.000.000 ανθρώπους, από τους οποίους οι μισοί περίπου είναι ηλικίας 15-25 ετών.

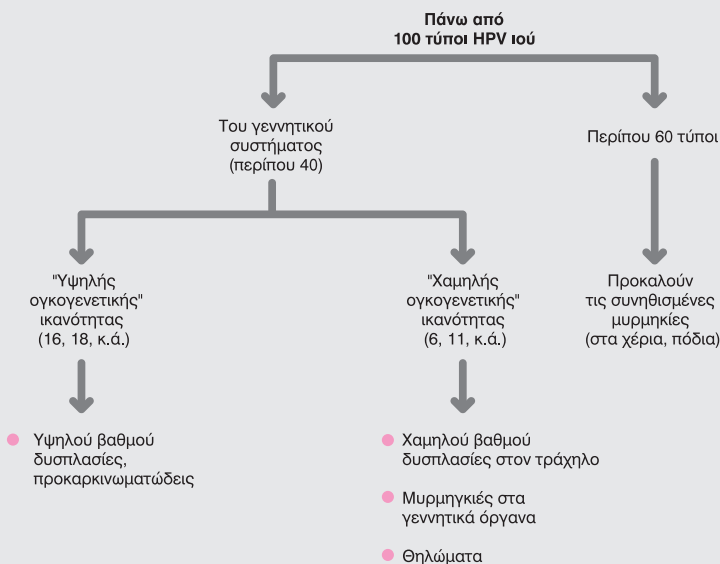
Τι είδους βλάβες προκαλεί ο ιός HPV;

Όλοι οι τύποι του ιού HPV δεν προκαλούν τις ίδιες βλάβες. Μερικοί τύποι προκαλούν τις μυρμηκίες (στα χέρια ή πόδια) ή τα θηλώματα (κονδυλώματα) στα έξω γεννητικά όργανα, που μοιάζουν με «ελιές» και δεν είναι καρκινωμάτωσης βλάβες. Τα κονδυλώματα προκαλούνται συνήθως από τους τύπους HPV-6 και HPV-11.

Οι πιο επιθετικοί τύποι του ιού, προκαλούν βλάβες που λέγονται δυσπλασίες και ανάλογα με το πάχος του επιθηλίου, που καταλαμβάνουν, διακρίνονται σε:

- **CIN1 (ελαφρού βαθμού)**
- **CIN2, CIN3 (υψηλού βαθμού), βλάβες.**

Αυτές οι βλάβες δεν είναι καρκινικές. Θεωρούνται προκαρκινικές με την έννοια, ότι αν μείνουν χωρίς διάγνωση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση, είναι δυνατόν μετά από χρόνια να εξελιχθούν σε καρκίνο (10 - 15 χρόνια).

Τι σημαίνει “χαμηλού ρίσκου” τύπος HPV;

Οι χαμηλού ρίσκου (ογκογενετικής ικανότητας) τύποι του ιού HPV, προκαλούν μεσαίου τύπου βλάβες στον τράχηλο, οι οποίες είναι αβλαβείς, παροδικές και όχι καρκινωμάτωδεις.

Μερικές φορές μπορεί να προκαλέσουν ορατές βλάβες στα γεννητικά όργανα, που ονομάζονται κονδυλώματα.

Τα κονδυλώματα εμφανίζονται σε άνδρες και γυναίκες, μπορεί να είναι επίπεδα ή να εξέχουν, μονήρη ή πολλαπλά.

Υπάρχουν διάφορες θεραπείες για τα κονδυλώματα αλλά ακόμη και αν θεραπευτούν, ο ιός HPV παραμένει και μπορεί να μεταδοθεί. Αν παραμείνουν αθεράπευτα, μπορεί να έχουν το ίδιο μέγεθος ή να αυξηθούν, αλλά δεν εξελίσσονται σε καρκίνο.

Τι σημαίνει “υψηλού κινδύνου” τύπος ιού HPV;

Αυτοί οι τύποι του ιού, συνδέονται με τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας και λιγότερο συχνά με τον καρκίνο του ορθού.

Τι πρέπει να γνωρίζουν οι ασθενείς που έχουν κονδυλώματα για τον εαυτό τους και τους σεξουαλικούς συντρόφους τους;

Τα κονδυλώματα προκαλούνται από τον ιό HPV, τόσο σε άνδρες όσο και σε γυναίκες.

Δεν υπάρχει τρόπος να διαγνώσουμε πότε προσβληθήκαμε από τον ιό. Μπορεί τα κονδυλώματα να εμφανιστούν μετά από εβδομάδες, μήνες ή ακόμη και χρόνια μετά την επαφή μας με τον ιό HPV.

Ο σύντροφός μας μπορεί να έχει προσβληθεί από τον ιό, ακόμη και αν δεν υπάρχουν ορατά κονδυλώματα.

Το 50% περίπου των σεξουαλικά ενεργών γυναικών και ανδρών θα προσβληθούν από τον ιό HPV.

Δεν υπάρχει θεραπεία για τον ιό, υπάρχει όμως για τα κονδυλώματα.

Θεραπεύοντας τα κονδυλώματα, δεν σημαίνει ότι μειώνουμε τον κίνδυνο να μεταδοθεί ο ιός HPV στο σύντροφό μας.

Το προφυλακτικό μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο μετάδοσης του ιού στο σύντροφό μας, αν χρησιμοποιείται σ' όλη τη διάρκεια της σεξουαλικής επαφής και όλες τις φορές. Ο ιός πάντως μπορεί να προσβάλλει και περιοχές, που δεν καλύπτονται από το προφυλακτικό, άρα η προστασία που προσφέρει είναι σημαντική, αλλά όχι απόλυτη.

Αν έχετε κονδυλώματα, είναι χρήσιμο να ελεγχθείτε και για άλλα σεξουαλικά νοσήματα.

Εάν δεν θεραπεύσετε τα κονδυλώματα, μπορεί να αυτοϊαθούν ή να μείνουν αμετάβλητα ή να αυξηθούν σε μέγεθος ή και αριθμό. Δεν εξελίσσονται σε καρκίνο.

Ποιοί άλλοι παράγοντες κινδύνου για τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας υπάρχουν;

Σχεδόν το 99% των καρκίνων τραχήλου της μήτρας, οφείλεται στον ιό HPV. Απ' αυτές τις περιπτώσεις, το 70% προκαλείται από τους τύπους HPV16 και 18. Χαμηλού βαθμού δυσπλασίες, προκαλώνται από τους HPV 16, 18, 6, 11 κ.ά. Βέβαια υπάρχουν και επιπρόσθετοι παράγοντες κινδύνου, για την ανάπτυξη του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας:

1. Κάπνισμα

Γυναίκες που έχουν HPV λοίμωξη και καπνίζουν, έχουν διπλάσιες πιθανότητες, ν' αναπτύξουν καρκίνο του τραχήλου, απ' ότι αυτές που δεν καπνίζουν. Ο αυξημένος κίνδυνος προκαλείται από την άμεση επίδραση χημικών προϊόντων του τσιγάρου, στο DNA συγκεκριμένων κυττάρων του τραχήλου, τα οποία αποτελούν μέρος του ανοσοποιητικού συστήματος και βοηθούν στην καταπολέμηση της HPV λοίμωξης. Το κάπνισμα «αδυνατίζει» αυτά τα κύτταρα. Σε γυναίκες που διακόπτουν το κάπνισμα, τα κύτταρα φαίνεται ότι ξαναγίνονται φυσιολογικά, χωρίς θεραπεία.

2. Σεξουαλική ζωή

Γυναίκες που ξεκίνησαν την ερωτική δραστηριότητα σε πολύ νεαρή ηλικία, έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο, χωρίς να είναι απόλυτα γνωστοί οι λόγοι.

Σπουδαίο ρόλο παίζει και η εναλλαγή των ερωτικών συντρόφων, η οποία φαίνεται ότι αυξάνει την πιθανότητα της HPV λοίμωξης.

3. Ανοσοποιητικό σύστημα

Γυναίκες με αδύνατο ανοσοποιητικό σύστημα δεν μπορούν εύκολα να καταπολέμησουν τον ιό HPV. Το γεγονός αυτό εξηγεί, γιατί ο καρκίνος του τραχήλου είναι πιο συχνός σε:

- Γυναίκες με AIDS
- Γυναίκες με κάποιο άλλο σεξουαλικό μεταδιδόμενο νόσημα.
- Γυναίκες που λαμβάνουν φάρμακα που καταστέλλουν το ανοσοποιητικό σύστημα, όπως αυτές, που έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση κάποιου οργάνου.

Η κακή διατροφή μπορεί επίσης ν' αποτελέσει έναν παράγοντα κινδύνου, γιατί αποτυγχάνει να παρέχει τα απαραίτητα συστατικά για να διατηρήσει το ανοσοποιητικό σύστημα δυνατό και υγιές.

Ποιες άλλες περιοχές του σώματος μολύνονται από τον ιό;

- Προσβολή του αναπνευστικού συστήματος (λάρυγγας, μύτη) από τους HPV 2, 6, 11, 13, 16 και 32 από μητέρες φορείς του ιού.
- Προσβολή του πρωκτού, του στόματος και του λάρυγγα, μπορεί να έχουμε και στις γυναίκες, ανάλογα με τον τρόπο της σεξουαλικής επαφής. Ο πρωκτός στις γυναίκες, μπορεί να προσβληθεί και από επέκταση της βλάβης από το αιδοίο.
- Προσβολή του πρωκτού, παρατηρείται στους άνδρες ομοφυλόφιλους.

Οι άνδρες προσβάλλονται από τον ιό HPV;

Άνδρες και γυναίκες προσβάλλονται από τον ιό HPV. Μέχρι στιγμής όμως δεν μπορούμε να διαγνώσουμε με εξετάσεις τη λοίμωξη στον άνδρα. Ο ιός μεταδίδεται με σεξουαλικό τρόπο. Κάποιοι τύποι του ιού, προσβάλλουν τον πρωκτό και το πέος του άνδρα, προκαλώντας καρκινωμάτωσης βλάβες, ενώ άλλοι προκαλούν μυρμηκίες που εντοπίζονται στη βάλανο και στον πρωκτό.

Πώς γίνεται η διάγνωση των βλαβών, που προκαλεί ο ιός HPV;

Εκτός από τις μυρμηκίες και τα κονδυλώματα, τα οποία είναι ορατά με «γυμνό» μάτι, οι υπόλοιπες βλάβες διαγιγνώσκονται με:

- 1. Τεστ Πάπ**
- 2. HPV DNA τεστ και**
- 3. Κολποσκόπηση.**

Τεστ Παπ

Την εξέταση αυτή την κάνει ο κυτταρολόγος. Κάθε γυναίκα πάνω από 25 ετών, πρέπει κάθε χρόνο να κάνει τεστ Παπ. Δυστυχώς όμως δεν μπορούμε να βασιζόμαστε απόλυτα στο τεστ Παπ. Η αξιοπιστία του διεθνώς δεν ξεπερνά το 70 - 80%, δηλαδή έχουμε ένα ποσοστό 20-30% ψευδώς αρνητικών αποτελεσμάτων.

Γιατί δεν μας εξασφαλίζει το τεστ Παπ;

- Σαν μέθοδος έχει ευαισθησία 70-80%.
- Η λήψη του μπορεί να μην είναι σωστή. Αρκετοί ακόμα γιατροί χρησιμοποιούν βαμβακοφόρο στυλεό για τη λήψη των επιχρισμάτων και με αυτό τον τρόπο τα κύτταρα που λαμβάνονται για εξέταση είναι ελάχιστα. Μερικές φορές δεν γίνεται η λήψη κυττάρων βαθιά από τον τράχηλο.
- Η επίστρωση των κυττάρων στο πλακάκι, είναι ανεπαρκής, αφού πολλά από αυτά μένουν στην ψύκτρα ή στο βουρτσάκι, που χρησιμοποίησε ο γιατρός για τη λήψη, το οποίο πετιέται.
- Λάθος εκτίμηση του δείγματος από τον κυτταρολόγο.
- Είναι δυνατόν για κάποιους λόγους οι ιστοί να μην αποφολιδώνουν κύτταρα, που φέρουν βλάβη.
Το τεστ Παπ ανιχνεύει βλάβες και δεν μπορεί να μας πληροφορήσει αν έχουμε προσβληθεί από τον ιό HPV, δεδομένου ότι το χρονικό διάστημα από την επαφή μας με τον ιό, μέχρι την πιθανή ανάπτυξη προκαρκινωματωδών ή καρκινωματωδών αλλοιώσεων είναι πολλά χρόνια.

HPV DNA τεστ

Η εξέταση αυτή γίνεται σε εξειδικευμένο μικροβιολογικό εργαστήριο. Είναι εξέταση, που βασίζεται στην αντίδραση της μοριακής βιολογίας, PCR. Ανιχνεύει το DNA (γενετικό υλικό) του ιού HPV και έχει ευαισθησία, πάνω από 90%. Μπορεί να γίνει οποιαδήποτε ημέρα του κύκλου της γυναίκας. Με το HPV DNA τεστ θα γνωρίζουμε αν ο τράχηλος της μήτρας, προσβλήθηκε από τον ιό HPV, αλλά και από ποιον τύπο ιού (υψηλής, μέτριας και χαμηλής οικογενειακής ικανότητας). Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αφού με τον τρόπο αυτό είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε πόσο «επιθετικός» είναι ο ιός, με άλλα λόγια αν είναι πιο πολλές οι πιθανότητες ν' αναπτυχθεί καρκίνος ή, αν είναι λιγότερο «επιθετικός» δηλαδή αν υπάρχει μικρότερος κίνδυνος για την εμφάνιση καρκίνου. Ας μην ξεχνάμε ότι για κάποιους τύπους του ιού (μέτριας ή χαμηλής ογκογενετικής ικανότητας) ο οργανισμός διαθέτει τις δυνάμεις, ιδιαίτερα σε νεαρές ηλικίες για αυτοϊαση. Αυτή η γνώση διαφοροποιεί και τη θεραπεία, που θα επιλέξει ο γυναικολόγος μας.

Κολποσκόπηση

Η εξέταση αυτή γίνεται από έμπειρο γυναικολόγο.

Θεραπεύεται ο ιός HPV;

Θεραπεία για τον ιό HPV δεν υπάρχει. Όταν το άτομο προσβληθεί από τον ιό, είναι φορέας του, δια βίου. Υπάρχουν περίοδοι κατά τις οποίες το άτομο εμφανίζει ύφεση, στη διάρκεια της οποίας δεν εντοπίζονται βλάβες και περίοδοι έξαρσης.

Περίπου το 70% των HPV λοιμώξεων, υποχωρεί μέσα σε 1 χρόνο και το 90% σε 2 χρόνια.

Θεραπεία υπάρχει για τις μυρμηκίες και τις δυσπλασίες (βλάβες) που προκαλεί στο γεννητικό σύστημα. Για τις τελευταίες αναφέρουμε τις μεθόδους:

- **Κρυοπηξία**
- **Laser**
- **Κωνοειδής εκτομή τραχήλου**

Ο γυναικολόγος μας λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η ηλικία της γυναίκας, η επιθυμία για τεκνοποίηση, τα κολποσκοπικά ευρήματα κ.ά, θα επιλέξει την κατάλληλη θεραπεία της βλάβης.

Είναι δυνατόν να προσβληθούμε από τον ιό HPV, να αυτοϊαθεί ή να θεραπεύσουμε τη βλάβη και να ξαναπροσβληθούμε μετά από χρόνια;

Ναι!

Συνήθως η πρώτη λοίμωξη προκύπτει σύντομα, μετά την έναρξη της σεξουαλικής δραστηριότητας.

Προηγούμενη λοίμωξη με ογκογόνο στέλεχος HPV, δεν προκαλεί επαρκή φυσική ανοσία, ώστε να μας προστατέψει από επόμενες λοιμώξεις, που οφείλονται στον ίδιο ή άλλο τύπο του ιού.

Έτσι οι γυναίκες κινδυνεύουν καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Πως μπορούμε να προστατευτούμε από τον ιό HPV;

Θυμίζουμε ότι:

Ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας, είναι ο δεύτερος πιο θανατηφόρος καρκίνος μεταξύ των νέων γυναικών στην Ευρώπη, όπου 40 γυναίκες πεθαίνουν κάθε μέρα από καρκίνο του τραχήλου της μήτρας.

Οι τύποι 6, 11, 16 και 18 του ιού HPV, είναι οι τέσσερις πιο συχνοί τύποι, που επηρεάζουν την υγεία της γυναίκας (κονδυλώματα, καρκίνος του τραχήλου της μήτρας, του αιδοίου, του κόλπου, προκαρκινικές αλλοιώσεις τραχηλικές (CIN 2/3) αιδοίου και κόλπου και χαμηλού βαθμού τραχηλικές αλλοιώσεις (CIN1).

Μπορούμε να προστατευτούμε με τους εξής τρόπους:

- α) πρωτογενής πρόληψη (ΕΜΒΟΛΙΟ).**
- β) δευτερογενής πρόληψη (screening, έλεγχος).**

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τις εξετάσεις:

- Τεστ Παπανικολάου
- HPV DNA τεστ
- Κολποσκόπηση.

Από ποιους τύπους του ιού HPV μας προστατεύει το εμβόλιο;

Υπάρχει το διδύναμο εμβόλιο για τους τύπους HPV16 και 18, και το τετραδύναμο, που μας προστατεύει για τους HPV 6, 11, 16 και 18.

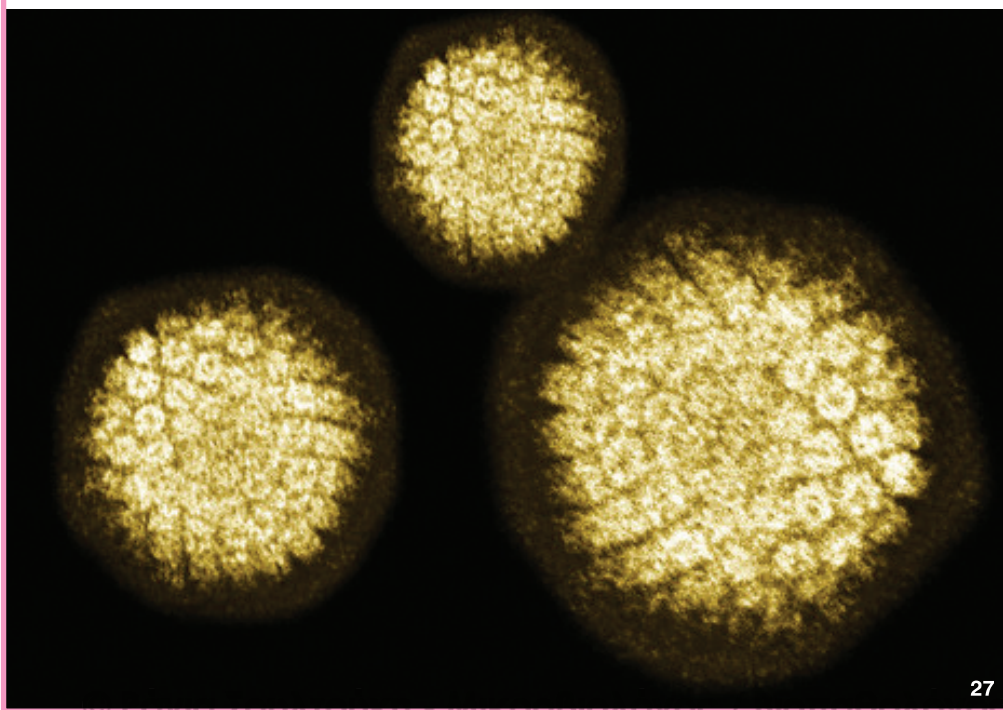
Έχει αποδεδειγμένη αποτελεσματικότητα (προστασία περίπου 100%) έναντι όλων των τραχηλικών αλλοιώσεων της μήτρας και των γεννητικών κονδυλωμάτων, που προκαλούν οι συγκεκριμένοι τύποι του ιού HPV. Θυμίζουμε ότι:

Οι HPV 16 και 18 είναι υπεύθυνοι για το 70% των περιπτώσεων υψηλού βαθμού δυσπλαστικών βλαβών της μήτρας και του αδενοκαρκινώματος.

Του κόλπου και του αιδοίου.

Οι HPV 6, 11 είναι υπεύθυνοι για το 90% των κονδυλωμάτων.

Οι HPV 6, 11, 16 και 18 είναι υπεύθυνοι για το 35-50% της βλάβης CIN1 του τραχήλου της μήτρας.

Τι άλλο πρέπει να γνωρίζω για το εμβόλιο;

- Είναι το δεύτερο εμβόλιο εναντίον του καρκίνου. Πρώτο είναι το εμβόλιο έναντι του ιού της ηπατίτιδας Β, υπεύθυνου για το ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα.
- Το εμβόλιο δεν έχει θεραπευτική δράση.
- Η διάρκεια της προστασίας είναι προς το παρόν άγνωστη. Παρατεταμένη αποτελεσματική προστασία έχει παρατηρηθεί για 4,5 χρόνια, μετά την ολοκλήρωση του σχήματος των 3 δόσεων. Μεγαλύτερης διάρκειας μελέτες παρακολούθησης, βρίσκονται σε εξέλιξη.
- Χορηγείται σε 3 ενδομυϊκές ενέσεις, στους μήνες 0, 2, 6.
- Οι πιο συχνές αναφερόμενες ανεπιθύμητες ενέργειες, ήταν τοπικές αντιδράσεις στο σημείο της ένεσης και σπάνια πυρετός.
- Το εμβόλιο δεν αντικαθιστά τον έλεγχο, που πρέπει να κάνει κάθε γυναίκα, διότι καλύπτει μόνο για 2 ή 4 στελέχη του ιού HPV.

Ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας είναι ο 2ος συχνότερος καρκίνος στις γυναίκες παγκοσμίως. Περίπου 500.000 νέες περιπτώσεις καρκίνου του τραχήλου διαγιγνώσκονται κάθε χρόνο. Στην Ευρώπη, καταγράφονται 60.000 νέες περιπτώσεις και περίπου 30.000 θάνατοι κάθε χρόνο. 40 γυναίκες πεθαίνουν κάθε μέρα από καρκίνο του τραχήλου της μήτρας στην Ευρώπη.

